

sig selv den Overbeviisningens Fasthed, paa hvilken de kunde støtte sig, og jeg troer derfor, at Sagen trænger til at hvile endnu i nogen Tid, uden at jeg derfor paa nogen Maade vilde ansee det for rigtigt, at Landstinget ikke tog den under videre Behandling nu, om det saa blot var for virkelig at gjøre sig bekendt med den Behandling, den andre Steder har faaet. Men jeg vilde især ansee det for meget sørgeligt, og det er det, jeg fornemmelig vil udtale, om vi skulle lade os paa nogen Maade lede til at paaslynde Ordningen af Kirkeforsætningen af den Grund, at vi vare bange for, at Andre ligesom skulde unddrage os vor Ret. Vor Ret kunne vi havde og Anmasselser fra andre Steder kunne vi tilbagevise, men vi skulle ikke, naar vi ikke hos os selv finde en virkelig Ret til at tage fat paa Sagen og Lyft og Kald til at behandle saadanne Gjenstande, lade os lede til at fremkalde en Lov, fordi maaffee Gen og Anden kan have betvivlet vor Competence, hvilken vi have alle Midler til at havde. Endogsaa denne Sags Behandling her i Thinget er tilstræffet til at havde vor Competence. Jeg skal derfor stemme for, at denne Sag gaaer videre, men jeg har allerede udtalt, at jeg ikke troer, vi endnu ere komne paa det Standpunkt, at vi kunne vente et Resultat. Naar Hogen med Hensyn til den Indvending, jeg henteede fra de verdslige Medlemmers ringe Samstemning, skulde sige, ja, vi maae formelt skabe en Kirkeforsætning, for at denne Sympathi efterhaanden kan komme ved Banens Magt, da er jeg meget bange for, at det er formeget at ville skabe en heel Kirkeforsætning, en heel Kirken repræsenterende Forsamling for at vænne os dertil; jeg troer, at Banen og Lyften maa komme mere successtvt. Det gjør mig ondt, at der med Hensyn til Menighedsraad ikke er opnaaet Mere, jeg vil haabe, at der kan blive opnaaet Mere, og at maaffee paa anden Maade, i mindre Kredse, Lægmand kunde føres sammen med Geistlige til sælles Forhandling. Men kan der ikke fremkaldes en større Lyft til Deeltagelse, vilde det være et betænkeligt Experiment at indføre Forsætningen og sige: „Den skal skabe Livet.“ Jeg tvivler ikke om, at den fornødne Interesse nok efter-

haanden vil komme, men den lader sig ikke fremtvinge. Min Stilling til Sagen er altsaa denne: Jeg kan paa ingen Maade fravige Erkjendelsen af, at vi maae bringe det dertil at faae en Kirkeforsætning. Jeg holder paa Forslaget, som det foreligger, som et forstandigt Forslag. Jeg har selv været med at bearbejde det, skjøndt ikke i dets sidste Skikkelse; men jeg troer virkelig, at dette er en Sag, hvor BetimelighedsSpørgsmaalet har stor Betydning; thi dette Spørgsmaal dreier sig om, hvorvidt der er Kræfter tilstede til at udføre det Hverv, hvorom her er Tale.

Clausen: Det forekommer mig, som om min ærede Nabo (Madvig) uden Videre uddrog en Slutning til Geistlighedens Stemning fra den Stemning, der er kommen tilorde gjennem Stemmegivningen ved Landemoderne; men denne Slutning er ikke rigtig. Jeg vil ikke tale om, at i selve Landemødet i Aarhus stode Stemmerne lige; det var ligesaa mange Provster, der stemte for Forslaget, som imod det. Men ved de enkelte Landemoder, hvor de tilstedeværende Geistlige bleve stede til Afstemning, viser Forholdet sig saaledes: I Ribe blev det almindelige Spørgsmaal fremsat, om der skulde andrages paa Forslag til et Kirkeraad, og herom hedder det i Landemodsacterne, at „det langt overveiende Fleertal“ erklærede sig derfor. I Maribo vare 39 Præster tilstede; af disse 39 stemte 14 for de Tolvs Forslag og 17 for Kirkecomissionens Majoritetsforslag. Ved Fyens Landemøde endelig var der vel kun 7, der stemte for det fremlagte Forslag; men der fremkom et nyt Forslag af Bisoppen i Fyen, som gik ud paa en Udvidelse af Landemoderne, ogsaa med Optagelse af Lægmand, og alle Tilstedeværende (35), med Undtagelse af Gen, stemte for dette Forslag. Altsaa: Slutningen fra Landemoderne til Geistligheden troer jeg ikke man kan lade gjælde.

Madvig: Ja, jeg ønsker ikke at forlange Discussionen; jeg vil blot henlede Opmærksomheden paa det sidste Punkt, der blev anført med Hensyn til Odense; der var Afstemningens Gjenstand ikke en almindelig Kirke-